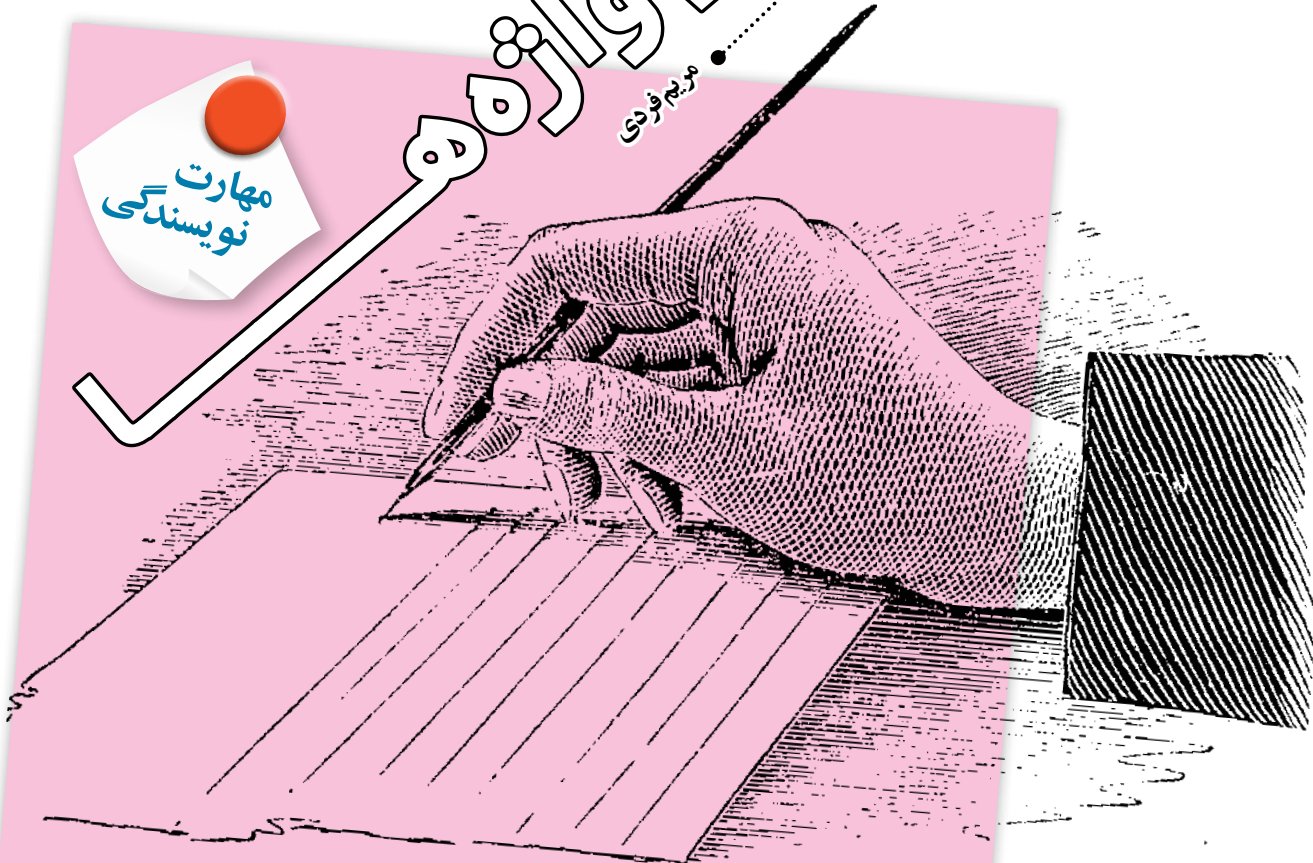

راز وایزه

مریم فردی

مهارت
نویسندگی

دوستان نوجوان و نو قلم من، سلام!
همه شمایی که مخاطب این صفحه هستید و شماره‌های قبلی را مطالعه کرده‌اید، احتمالاً به یکی از قالب‌های نوشتن علاقه‌مندید. داستان، شعر، جستار، سفرنامه و ... قالب‌های متداول نوشتن هستند. اصلاً شاید به هیچ کدام از این‌ها علاقه‌مند نباشید. فقط دوست دارید انشاهای خوبی بنویسید، یا یک «وب‌نوشت» (وبلاگ) شخصی دارید که خاطرات روزانه خودتان را ثبت می‌کنید. یا اصلاً می‌خواهید خوب صحبت کنید و در مکالمه‌ها منظورتان را به درستی بیان کنید. در هر صورت، شما به ابزاری مهم نیاز دارید: «کلمه». مهم‌ترین نیاز هر نویسنده کلمه‌ها هستند. ما نه فقط برای نوشتن و حرف زدن، برای فکر کردن هم به کلمه‌ها نیاز داریم. می‌شود بدون کلمه فکر کرد؟ امکان ندارد.

ماجرای اینجاست شروع می‌شود که نویسنده‌ای ایده‌ای در ذهن خود دارد. می‌خواهد آن را بنویسد تا مخاطبان هم از فکر و اندیشه‌اش آگاه شوند: یک مقاله، یک داستان، یک قطعه شعر یا هر قالب دیگری. رابط بین نویسنده و مخاطب متنی است که نویسنده می‌نویسد. متن هم از کلمه‌ها تشکیل می‌شود. پس اگر نویسنده‌ای روی کلمه‌ها تسلط نداشته باشد، نمی‌تواند منظور دقیق خودش را به خواننده منتقل کند. یا اگر می‌خواهد در خواننده حسی ایجاد کند، موفق نمی‌شود. حتی شاید نتیجه عکس بگیرد.

حتماً برایتان پیش آمده که یک متن طنز خوانده‌اید، ولی خنده‌تان نگرفته است. یا یک شعر غمگین شنیده‌اید و به نظرتان مسخره آمده است. این تقصیر شما نبوده، مشکل از نویسنده بوده که به زبان فارسی و کلمه‌های آن تسلط نداشته و نتوانسته است آن محتوای غم‌انگیز یا خنده‌دار را به درستی به شما منتقل کند.

زبان رسمی کشور ما فارسی است. همه شما در استان‌های کشور با این زبان آشنا هستید؛ بعضی‌ها بیشتر و بعضی‌ها کمتر. ولی حتی اگر زبان مادری شما فارسی هم باشد، به اندازه کافی با زبان فارسی و ظرفیت‌های آن آشنا نیستید. تصور نکنید اگر می‌توانید کتاب‌های درسی خودتان را بخوانید، یا به زبان فارسی صحبت کنید، به آن تسلط کافی دارید؛ مخصوصاً در سن و سال شما که هنوز کتاب‌های زیادی نخوانده‌اید. پس اگر می‌خواهید بهتر فکر کنید، بهتر بنویسید و بهتر حرف بزنید، این چند کاری را که می‌گویم انجام بدهید:

● زیاد بخوانید. به کتاب‌های درسی خودتان اکتفا نکنید. در کتاب‌های درسی و در مجله‌های رشد کتاب‌های زیادی برای گروه سنی شما معرفی شده‌اند. حتماً آن‌ها را بخوانید. از معلم انشا راهنمایی بگیرید. سراغ متن نویسندگان و شاعران بزرگ ایران، مثل **حافظ و سعدی** بروید. نگران متوجه شدن معنای متن نباشید. همه چیز به مرور زمان و با تکرار بهتر می‌شود.

● با لغت‌نامه‌ها دوست شوید. وقتی من نوجوان بودم، یک لغت‌نامه شش جلدی داشتیم که مرتب آن را ورق می‌زدم. راستش کشف کلمه‌های جدید مرا هیجان‌زده می‌کرد. اگر از این لغت‌نامه‌ها در خانه دارید، حتماً سراغشان بروید. مخصوصاً وقتی معنی کلمه‌ای را نمی‌دانید. اگر هم ندارید نگران نباشید. شما در عصر اطلاعات زندگی می‌کنید. فقط کافی است در گوشی یا رایانه شخصی، آن کلمه را جست‌وجو کنید.

● از کلمه‌های جدیدی که یاد می‌گیرید استفاده کنید؛ در صحبت کردن و انشاهای هر چیزی که می‌نویسید. البته حواستان باشد هر کلمه جایی دارد. مثلاً شما از یک کلمه‌ی کهن که در «تاریخ بیهقی» خوانده‌اید، نمی‌توانید در یک داستان امروزی استفاده کنید. یا جای یک کلمه شاعرانه و لطیف در یک مقاله علمی نیست.

● به کلمه‌های فضای مجازی اعتماد نکنید. راستش را بخواهید، این فضا آسیب زیادی به زبان نوشتاری ایرانیان وارد کرده است. وقتی کسی به جای «دوست عزیز من» می‌نویسد: «دوسته عزیزه من» تعجب می‌کنم. چطور ممکن است دو غلط در یک عبارت سه کلمه‌ای وجود داشته باشد؟ این نشانه سواد پایین نویسنده است.

● بعضی‌ها توصیه می‌کنند که یک دفترچه کلمات داشته باشید و کلمه‌های جدید و جالب را در آن یادداشت کنید. من این کار را کرده‌ام. یک دفترچه کوچک برای این کار دارم. برای من که با لغت‌نامه‌های قطور قدیمی بزرگ شده‌ام، این کار جالب است. شما هم امتحان کنید.

همین. این‌ها راهکارهایی هستند که به شما کمک می‌کنند بیشتر از قبل با زبان زیبای فارسی آشنا شوید و دایرة لغات خودتان را گسترش دهید. از آن برای انتقال اطلاعات و نوشتن متن‌های با ارزش و فاخر استفاده کنید و سال‌های بعد در بحث‌ها و سخنرانی‌ها نگران دایرة واژگان و تکراری بودن کلمه‌هایتان نباشید.

تمرین

فرض کنید نسبت به موضوعی در مدرسه یا خانواده اعتراض دارید. در ۶۰۰ کلمه یک متن اعتراضی بنویسید. دقت کنید که متن شما باید مختصرانه و با منطق و استدلال باشد. مشکل فرضی را برای یک مدیر فرضی یا والدین خود توضیح و راهکار خودتان را ارائه بدهید. از آنجا که یک متن رسمی می‌نویسید، همه قسمت‌های نوشتار شما باید مرتب و بی‌ایراد باشد؛ مثل واژه‌ها، ساختار جمله‌ها، قواعد املائی و محتوای متن. بعد از نوشتن، آن را برای ما هم ارسال کنید.

راه‌های ارتباطی شما برای فرستادن متن و داستان، رایانامه مجله است به نشانی:
nojavan@roshdmag.ir
یا شماره پیامک ۳۰۰۵۰۸۹۶۹۶

